

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Respublikinės Šiaulių
ligoninės generalinio direktoriaus

2015 m. vasario 19 d. įsakymu Nr. V-134

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RESPUBLIKINĖS ŠIAULIŲ LIGONINĖS KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ligoninės korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) misija - šalinti prielaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų neteisėtam, nepagrįstam panaudojimui bei korupcijai viešojoje įstaigoje Respublikinėje Šiaulių ligoninėje (toliau - ligoninė), sudariusioje sutartį dėl paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu, atsirasti ir plisti, kontroliuoti ir siekti, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos apsaugai, būtų panaudojamos kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti.

2. Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. K-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355; 2009, Nr. 60-2346; 2011, Nr. 77-3727) patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programa, 2002 m. gegužės 28 d. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu Nr. DC-904 (Žin., 2002, Nr. 57-2297), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 98-4339; 2003, Nr. 40-1861), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. 607 „Dėl Padalinių ir asmenų, valstybės ir savivaldybių įstaigose vykdančių korupcijos prevenciją ir kontrolę, veiklos ir bendradarbiavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 83-3015), Lietuvos Respublikos STT direktoriaus 2014-04-03 įsakymu Nr.2-100 „Dėl valstybės įstaigų korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

3. Korupcija - valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas valstybės tarnautojui, jam prilygintam asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas (Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas, Žin., 2000, Nr. 41-1162).

4. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos - kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisėtų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą. (Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymas, Žin., 2000, Nr. 41-1162).

5. Bendrieji tikslai:

5.1. korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos tikslas - kryptingos korupcijos prevencijos politikos vykdymas, skaidresnės, veiksmingesnės ir viešesnės ligoninės darbuotojų veiklos užtikrinimas;

5.2. korupcijos prielaidų išaiškinimas ir šalinimas, nes programa pagrįsta korupcijos prevencijos principais, bendradarbiavimu su visuomene, jos švietimu ir parama bei teisės pažeidimų tyrimu;

5.3. veiksmingos korupcijos prevencijos siekimas, vykdant prevencijos priemones, ir bendros antikorpucinės kultūros ugdymas ligoninėje;

5.4. neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimas;

II. APLINKOS ANALIZĖ

6. Siekiant nustatyti korupcijos prielaidų pasireiškimo darbuotojų atžvilgiu analizę buvo atlikta anoniminė anketinė apklausa, kurios metu apklausti 893 darbuotojai iš ligoninės klinikinių skyrių.

Į pirmą klausimą atsakė 888 darbuotojai. Į klausimą - „Ar pranešumėte ligoninės vadovui ar kitam kompetentingam subjektui, pastebėjęs kito darbuotojo nesąžiningą elgesį, t.y. elgesį, kai nesilaikoma teisės aktų reikalavimų?“ teigiamai, t.y., kad praneštų atsakė 536 darbuotojai (60%), neigiamai 352 darbuotojai (40%).

Į antrą klausimą atsakė 885 darbuotojai. Į klausimą - „Ar nepateisinate nesąžiningo elgesio, t.y. elgesio, kai yra nesilaikoma teisės aktų reikalavimų darbe?“ teigiamai, t.y., kad nepateisina nesąžiningo elgesio, atsakė 715 (81%), neigiamai – 170 darbuotojų (19%).

7. Korupcijos prielaidų analizė ligoninėje:

7.1. bendrosios korupcijos prielaidos ligoninėje:

7.1.1. socialinės (nepakankamas ligoninės darbuotojų atlyginimas ir pan.);

7.1.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas; kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus);

7.1.3. institucinės (nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais; trūksta viešumo);

7.1.4. struktūrinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai; nepakankamas aprūpinimo informacinėmis technologijomis lygis ir pan.);

7.1.5. visuomenės pilietiškumo stokos (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumas ir prieštarumas; nesipriešinimas korumpuotiems sveikatos sistemos darbuotojams; piliečių pasyvumas antikorpucinei veiklai);

7.1.6. išorinių veiksnių: (tinkamų sąlygų atskirų sveikatos sistemos subjektų sąžiningai konkurencijai nesudarymas; pacientų pasyvumas antikorpucinei veiklai).

7.1.7. specifinės prielaidos sveikatos sistemoje, darančios įtaką ligoninės veiklai (administracinių teisės pažeidimų nustatymas, protokolų surašymas, baudų skyrimas, medicininės paskirties aparatūros, vaistų ir kt. viešieji pirkimai ir užsakymai, nepakankama informacija sveikatos priežiūros įstaigose apie teikiamas nemokamas ir mokamas sveikatos priežiūros paslaugas, apie pacientų teises ir galimybes, ir t.t.).

8. Galimos korupcijos pasekmės ligoninėje:

8.1. nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius ligoninėje, dėl ko gali:

8.1.1. sumažėti sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas, pablogėti ligoninėje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;

8.1.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;

8.1.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas ligonine;

8.1.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimegzti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais ligoninės darbuotojais.

9. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo galimybes, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

10. Sveikatos sistemos subjektų (Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos, sveikatos priežiūros įstaigos) vykdomos funkcijos yra priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

11. Galima išskirti veiklos sritis, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

11.1. pagrindinės funkcijos - sveikatos priežiūros vykdymas (privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų panaudojimas);

11.2. veikla, susijusi su leidimų nuolaidų lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;

11.3. viešieji pirkimai ir užsakymai;

11.4. projektų įgyvendinimas;

11.5. personalinės atsakomybės ir standartinių procedūrų stoka teikiant sveikatos priežiūros paslaugas.

III. PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI

12. Korupcijos prevencija ligoninėje - galimos korupcijos priežasčių sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis ligoninės darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos. Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau - PSDF) biudžeto lėšų neteisėto, nepagrįsto gavimo ir panaudojimo prevencija ligoninėje - galimų PSDF lėšų neteisėto, nepagrįsto panaudojimo priežasčių sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant prevencijos programos vykdymo priemonių planą taip pat poveikis ligoninės darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimo nepagrįsto PSDF lėšų gavimo.

13. Korupcijos prevencijos programos tikslai:

13.1. sukurti skaidrią ir prieinamą sveikatos priežiūros sistemą ligoninėje;

13.2. užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu skaidrumą;

13.3. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

13.4. tobulinti paslaugų apmokėjimo ir kainų skaičiavimo metodiką;

13.5. užtikrinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir ekonominio veiksmingumo kontrolę;

13.6. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis viešųjų pirkimų įstatymo ir jo sudarytų sutarčių nuostatų;

13.7. sukurti ir tobulinti sveikatos sistemos informacinę sistemą;

13.8. sukurti visiems prieinamą informacijos apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;

13.9. užtikrinti korupcijos prevencijos ligoninėje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę.

13.10. neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimas.

14. Bendrieji korupcijos prevencijos programos uždaviniai:

14.1. nustatyti ir šalinti korupcijos prielaidas:

14.1.1. vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir parengti motyvuotą išvadą;

14.1.2. nustačius korupcijos prielaidas - imtis priemonių joms pašalinti;

14.2. užtikrinti ligoninės veiklą reglamentuojančių teisės aktų skaidrumą:

14.2.1. atlikti teisės aktų reglamentuojančių visuomeninius santykius, kuriuose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė, antikorpucinį vertinimą (teisės aktų teminę korupcijos prevencijos analizę), teikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų tobulinimo;

14.2.2. kasmet analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.);

14.2.3. atlikti parengtų teisės aktų reglamentuojančių visuomeninius santykius, projektų antikorpucinį vertinimą pateikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų projektų tobulinimo;

14.2.4. parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir papildymų, naujų teisės aktų projektus;

14.3. teikti informaciją valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams apie ligoninės darbuotojus, kurie patraukti administracinėn ar drausminėn atsakomybėn už sunkius tarnybinius nusižengimus, susijusius su viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų pažeidimu, padarytus siekiant gauti neteisėtų pajamų ar privilegijų sau ar kitiems asmenims;

14.4. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę ligoninės bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

14.5. bendradarbiauti su Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau - STT), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, kitomis ministerijomis ir valstybės institucijomis, dalyvaujant įvairiuose dalykiniuose susitikimuose bei keičiantis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų veiksmingumą.

IV. VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS LIGONINĖJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

15. Norint į ligoninėje korupcijos prevencijos programą įtraukti visuomenę, reikia:

15.1. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

15.2. ugdyti antikorpucinę kultūrą (visuomenės ir tarp jų ligoninės darbuotojų antikorpucinis švietimas, ugdymas bei visuomenės nepakantumo korupcijai skatinimas);

15.3. informuoti visuomenę apie ligoninėje vykdomą korupcijos prevencijos programą per žiniasklaidą;

15.4. skatinti ligoninės darbuotojus bei kitus šalies gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas. Sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimą juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją;

15.5. vykdyti visuomenės anketines apklausas arba kitais būdais reguliariai vertinti ligoninės korupcijos prevencijos programos veiksmingumą.

V. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA, KEITIMAS, PAPILDYMAS IR ATNAUJINIMAS

16. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:

16.1. sudaryti sąlygas ligoninės darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti ligoninės vadovybei savo įtarimus dėl galimos ligoninės darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos;

16.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl ligoninės darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo tyrimus savo kompetencijos ribose;

16.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją;

16.4. bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija Specialiųjų tyrimų tarnyba;

16.5. Programos uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato tikslus, uždavinius, priemones, jų vykdytojus bei vykdymo terminus.

17. Priemonių planas sudaromas 3 metų laikotarpiui ir nerečiau, kaip vieną kartą metuose peržiūrimas jo vykdymas.

18. Ataskaitą apie priemonių plano vykdymą skelbiama kasmet ligoninės internetinėje svetainėje ir teikiama Sveikatos apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos skyriui.

19. Programa peržiūrima ir koreguojama esant reikalui, bet nerečiau kaip, kas tris metus, ruošiant naują priemonių planą.

20. Siūlymai dėl Programos keitimo, tikslinimo teikiami ligoninės korupcijos prevencijos komisijai.

21. Programos keitimą gali inicijuoti:

21.1. ligoninės korupcijos prevencijos komisija;

21.2. ligoninės vadovas.

22. Programos keitimą, papildymą ar atnaujinimą tikslinga atlikti:

22.1. jeigu pasiekti išskelti pamatuojami tikslai;

22.2. jeigu paaiškėjo galimi korupcijos atvejai ir jų prevencijai reikalingos papildomos priemonės.

23. Programos ir priemonių plano įgyvendinimui kasmet ligoninės išlaidų sąmatoje numatomos lėšos.

VI. KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

24. Programoje numatytų tikslų pasiekimas vertinamas pagal priemonių plane nustatytus tikslo rezultato kriterijus.

25. Programos įgyvendinimą vertina korupcijos prevencijos komisija pagal priemonių plano vykdytojų pateiktą informaciją apie programos įgyvendinimo eigą ir veiksmingumą ir, prireikus, nedelsiant teikia pasiūlymus dėl priemonių šalinti nustatytas kliūtis ir problemas, dėl kurių gali būti nepasiekti. Programos tikslai ir uždaviniai, laiku neįvykdytos priemonių plano priemonės.

VII. ATSAKOMYBĖ

26. Už netinkamą Programos vykdymą, informacijos teikimą asmenims, kontroliuojantiems, kaip vykdoma programa, nesilaikant programoje nustatytų terminų, gali būti taikoma drausminė atsakomybė.
